

หัวข้องานวิจัย	การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาลักษณ์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าหลวง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลพบุรี
ชื่อผู้วิจัย	วิมล เล็กสูงเนิน
ปีที่วิจัย	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาลักษณ์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าหลวง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลพบุรี 2) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาลักษณ์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าหลวง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง และผู้รับบริการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าหลวง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลพบุรี โดยการใช้ตารางยามาเน่ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 0.05 และเลือกสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.953 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) แบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ในการสร้างแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาลักษณ์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน และครูผู้รับผิดชอบงานสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 1 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาลักษณ์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าหลวง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลพบุรี มีการดำเนินการตามศาสตร์

พระราชหัตถ์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณ

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชหัตถ์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าหลวง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลพบุรี มีการดำเนินการตามศาสตร์พระราชหัตถ์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานวิชาการ

3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชหัตถ์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าหลวง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลพบุรี มีดังนี้

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ กิจกรรม ด้านวิชาการ และนำมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์หรือสร้างสรรค์ จัดประกวดการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และนำผลมาพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับศาสตร์พระราชหัตถ์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ จัดทำสารสนเทศด้านงบประมาณของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นเอกสาร สื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษาสามารถขอตรวจสอบได้ตลอดเวลา และสามารถนำไปจัดทำเป็นแผนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานด้านงบประมาณในแต่ละโครงการ กิจกรรม อย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรม และตรวจสอบได้ ดำเนินการจัดทำแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ประหยัด เกิดประโยชน์สูงสุด มีการจัดทำมาตรฐานภาระงานที่เกี่ยวข้องกับ

งบประมาณของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และตรวจสอบได้ จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณโดยกำหนดช่วงเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้บุคลากรสามารถดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณและการใช้ทรัพยากรเกิดความคุ้มค่า ตามความจำเป็น มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยนำผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตามศาสตร์พระราชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล จัดทำแผนงาน โครงการ ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสตร์พระราชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม สร้างความตระหนัก ให้เห็นถึงคุณค่าเกิดการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ประชาชน ผู้รับบริการ ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผักผ่อน ทักทะในการถอดองค์ความรู้ตามหลักการจนเกิดเป็นความชำนาญเพื่อให้สามารถถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน ประชาชน ผู้รับบริการ ได้อย่างถูกต้อง สถานศึกษาจัดทำแผนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ครู ผู้เรียน และชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการเรียนรู้ มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยนำผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตามศาสตร์พระราชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนงาน โครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาให้ครอบคลุม และสอดคล้องตามศาสตร์พระราชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการพัฒนาอาคาร สถานที่ ปรับปรุงภูมิทัศน์ และสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีความพร้อมและบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนและพัฒนา กศน.ตำบล ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในการเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงให้กับผู้เรียน ประชาชน และผู้รับบริการ ตามศาสตร์พระราชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการบูรณาการความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ประชาชน ผู้รับบริการ อย่างเหมาะสม และดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้และรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ทุกภาคส่วนรับทราบอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตามศาสตร์พระราชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง